

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voór de Stad. . f 12.

Francoper post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Vervolging op Java. -- Mgr. GROOFF, verbannen -- DE GOUVERNEUR-GENERAAL REGTSPREKER IN KERKELIJKE ZAKEN. -- DE GOUVERNEUR-GENERAAL AANSTELLER VAN PASTOORS, enz. enz.

Langs buitengewonen weg hebben wij de *Javasche Courant* ontvangen van Woensdag den 21 januarij dezès jaars, en deelen onze lezers mede het officieel gedeelte dier Courant. Verbazing heeft ons getroffen bij de lezing van hetgeen volgt:

EXTRACT uit het Register der besluiten van den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie.

Batavia, den 19 januarij 1846. (Litt. A.)

DE MINISTER VAN STAAT, GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH INDIE,

In aanmerking nemende:

a. Dat de bisschop van Canea in partibus infidelium, Apostolisch Vicaris en pastoor te Batavia, op den 12 september 1845, heeft berigt, dat hij ten einde het hem toevertrouwd belang van den Roomschen Katholijken Godsdienst binnen deze gewesten te behouden, een verregaande miskenning en krenking van het wettig en erkend gezag, in de wangschaap van de handhaving der kerkelijke tucht welke, op hem als Vicaris en als Bisschop rust, bij Besluit van den 10 dier maand, niet alleen den Eerw. Heer H. J. Cartenstat, pastoor te Soerabaja, bevelens den Eerwaarden Heer A. Grube, pastoor te Samarang, maar ook den Wel Eerwaarden Heer J. A. van Dijk, benoemen onder pastoor te Batavia, van alle geestelijke jurisdictie ontstaande, de beide geraten, omdat zij, in weerwil van herhaalde vermaningen, volhardend blijven weigeren, om aan de bevelen, welke hij hun onder de stipste gebiedzamenheid heeft voorgeschreven, te voldoen: den laatste, omdat hij zich niet ontziet, om hooger ondergeschikt, ten zijner opzichte, met ter zijdestelling van zijn wettig Apostolisch en erkend gezag, onafhankelijk te handelen; mitsgaders dat hij te Soerabaja, den zich aldaar zonder bezwaar in handen schatkt bevindenden Roomschen Katholijken priester B. Kerstens en te Samarang den aldaar zijnden priester A. Heuvels, in stede van de eerw. heeren Cartenstat en Grube met de pastorale jurisdictie of kerkelijke magt heeft belast; terwijl de Wel Eerwaarde Heer J. D. Escherich in plaats van den Wel Eerwaarde heer J. A. van Dijk, ad interim de functien van Onder-pastoor te Batavia gravis waarnemend:

b. Dat overeenkomstig deze schikking de persoon van A. Heuvels zich te Samarang heeft gepresenteerd als waarnemenden pastoor; de persoon van B. Kerstens de functien van pastoor te Soerabaja heeft uitgeoefend en de personen van J. D. Escherich en J. van den Brand steeds openbaren dienst in den Roomschen Katholijken Kerk te Batavia verrigt hebben:

dat dus ten deze opzettelijk bevelen gegeven en gehoorzaamd zijn, strijdig met de van Regeringswege bij missive van 22 juni 1845, no. 379/9, aan den Apostolischen Vicaris gegeven verklaring

dat niet kan worden ingewild, zijn verzoek, om twee dezer Heeren als Pastoors te erkennen en te plaatsen, omdat zij, die niet door den Koning tot Roomschen Katholijken geestelijken voor den Oost-Indischen dienst zijn benoemd, door de Indische Regering niet als geestelijken, bestemd voor de dienst in Nederlandsch Indie kunnen worden erkend en geplaatst.

d. Dat echter het Roomschen Katholijken Kerk- en Archidiaconus te Samarang geweigerd heeft A. Heuvels als waarnemenden pastoor te erkennen, als zijnde niet door den Koning benoemd en door het Indisch Bestuur geplaatst, en het kerkgebouw heeft gesloten; zijnde vervolgens de residentie van Samarang en van Soerabaja aangeschreven, om A. Heuvels en B. Kerstens te doen terugkeeren naar Batavia, alwaar beide sedert aangekomen zijn, met den gevolge, dat de uitoefening van den openbaren Roomschen Katholijken godsdienst in beide gemeenten daadwerkelijk geen plaats meer vindt of vinden kan, uit hoofde er geene andere erkende Roomschen Katholijken geestelijken aldaar aanwezig, of op Java beschikbaar zijn, welke door den Apostolischen Vicaris zijn geschorst.

e. Dat door den Apostolischen Vicaris voorts bij missive van 5 november 1845, no. 10, is bevestigd, dat hij als Kerkelijk Opperhoofd, door deze zending, niet door het Gouverneur-Generaal gemaakte geestelijken, geene inbreuk heeft gemaakt op de regten van den Verteenwoordiger des Konings, noch ook gehandeld heeft, strijdig met het staatsbelang der Kolonie, hetgeen hij, altoos bij de vervulling zijner priesterlijke pligten, sooveel mogelijk op het oog heeft gehad.

f. Dat Zijn Hoog Eerwaarde door den Gouverneur-Generaal verzocht, om in te zenden afschriften der besluiten, waarbij de door den Koning benoemde priesters Cartenstat en Grube, mitsgaders de onder-pastoor van Dijk in de uitoefening en bediening van hun geestelijk ambt zijn geschorst, alsmede afschriften der aan deze geestelijken gegeven bevelen, afgescheiden van de uitoefening van den godsdienst, en welke niet opvolging de aanleiding en grond tot die schorsing geweest is, bij diezelfde missive van 5 november 1845, no. 10, heeft geantwoord, dat hij die door hem gegebene bevelen en uitgevaardigde besluiten, alleer ter inzage of beoordeeling mag afstaan aan den Stoel van Rome, en dus, behoudens zijn geweten en de kerkelijke regten, aan het daartoe strekkend verlangen van 's Konings Verteenwoordiger niet kan voldoen; tevens als zijn gevoelen mededeelende, dat het opleggen eener kerkelijke censuur niet gebonden is aan eenig voorafgaand overleg met het Staatsbestuur overeenkomstig het koloniaal belang, en dat dus dat overleg alleen kan zijn eene kennisgave, welke de suspensie volgt.

g. En dat eindelijk Zijn Hoog Eerwaarde, door den Gouverneur-Generaal verzocht, om onverwijld te zorgen, dat de uitoefening van den Roomschen Katholijken godsdienst te Samarang en Soerabaja weder plaats hebbe, door de aan de pastoors te dier plaatsen opgelegde suspensie, geheel of gedeeltelijk, voor zooveel de belangen der gemeente dit verdienen, tijdelijk buiten effect te stellen, bij missive van 15 december 1845, no. 12, heeft te kennen gegeven steeds bereid te zijn, 's Konings Besluiten en verdere ten aanzien van de uitoefening van den Roomschen Katholijken godsdienst bestaande verordeningen op te volgen en na te leven, behoudens de vervulling zijner geestelijke verplichtingen; tevens berigtende, dat hij de aan deze geestelijken opgelegde censuur noch wijzigen, noch opheffen kan

zonder zich aan overtreding der duurste zijner Apostolische verplichtingen schuldig te maken. En alzoo overwegende:

1o. Dat de Hoog Eerwaarde Heer J. Grooff, Bisschop van Canea in partibus infidelium, Apostolische Vicaris en pastoor te Batavia, door buiten voorkeuren en zonder overleg met het Indisch Bestuur bevelen te geven, strijdig met de bestaande Koninklijke Besluiten en zelfs bevelen en besluiten uit te vaardigen, waar inzage of beoordeeling hij weigert, als alleen aan den Stoel van Rome toe-komende; het hoogste gezag in Nederlandsch Indie van wege en in naam des Konings door den Gouverneur-Generaal vertegenwoordigd, niet erkent, eerbiedigt, noch gehoorzaamt, zoo als behoort.

2o. Dat Zijn Hoog Eerwaarde het Staats- of Koloniaal belang, met hetwelk die bevelen en besluiten in onmiddelijk verband kunnen staan, aan de beoordeeling van Zijne Heiligheid den Paus ondergeschikt acht, op eene wijze, welke gevaarlijk is voor de rust in deze Kolonie, en dadelijk strijdig met het Staatsbeginsel van uitsluitend opperbestuur eenig en alleen aan Z. M. den koning toekomende.

3o. Dat Zijn Hoog Eerwaarde door de Roomschen Katholijken Priesters B. Kerstens en A. Heuvels te Samarang en te Soerabaja, in stede van de van Gouvernementswege benoemde pastoors H. J. Cartenstat, door aan den heer J. D. Escherich de functien van Onder-pastoor te Batavia te doen waarnemen en door toetelaten, dat door J. van den Brand voortdurend openbare dienst in de Roomschen Katholijken Kerk te Batavia werd verrigt, alles zonder overleg met het Indisch bestuur, op eigenmagtig aangemaakt gezag, uitdrukkelijk en opzettelijk gehandeld heeft strijdig met het Koninklijk Besluit van 11 december 1835, no. 88, volgens art. 12 en 13 van hetwelk aan de Roomschen Katholijken geestelijken derzelve bepaalde standplaats of bestemming eerst door het Indisch bestuur kan aange-wezen worden, nadat zij als Roomschen Katholijken geestelijken door den Koning benoemd zijn, om naar Indie te vertrekken;

4o. Dat Zijn Hoog Eerwaarde daarenboven zonder omwegen heeft verklaard, het Staatsbelang der Kolonie niet onvoorwaardelijk, maar alleen bij de vervulling zijner priesterlijke waardigheid sooveel mogelijk voor oogen te houden; en dien ten gevolge ook alleen behoudens de vervulling zijner geestelijke verplichtingen bereid te zijn de Koninklijke Besluiten en verdere ten aanzien van den Roomschen Katholijken godsdienst bestaande verordeningen nateleven;

5o. Dat Zijn Hoog Eerwaarde alzoo geheel aan zich trekt het voorloopig oordeel over de verbindtelijkheid dier verordeningen, om die met miskenning van 's Konings uitsluitend opperbestuur, ter eindbeoordeeling te onderwerpen aan den Pauselijken Stoel;

6o. En dat eindelijk de personen van J. D. Escherich, A. Heuvels, B. Kerstens en J. van den Brand, die den Hoog Eerwaarde Heer J. Grooff, Bisschop van Canea in partibus infidelium, apostolischen Vicaris en pastoor te Batavia, als zijne assistenten hebben hebben vergezeld, bereid bevonden zijn om openbaar op te volgen de bevelen van den Hoog Eerwaarde in strijd met die verordeningen buiten overleg van het Indisch Bestuur;

7o. Dat alle deze handelingen en leedelingen tot strekking hebben de daarstelling van een van het hoogste gezag in Nederlandsch Indie afgescheiden en onafhankelijke magt, welke zich bevoegcht acht, om volgens eigene beginselen en inzichten te handelen, des noods strijdig met het belang der Kolonie; en dat het wettelschieten, veldwaand en

nitbreiden van die bevestigingen voortvloeiende uit het voortdurend verblijf van den heer J. Grooff, en van zijn vier assistenten J. D. Escherich, A. Heuvels, B. Kerstens en J. van den Brand, binnen Nederlandsch-Indië des te gevaarlijker moet worden geacht, omdat dezelfde inpassing in deze gewesten, welke talrijke bevolking een andere als de Christelijke Godsdienst belijdt, zoude kunnen leiden tot gevolgen welke het de plicht der Regering is, door alle binnen haar bereik liggende middelen voor te komen.

80. Dat door de willekeurige handelingen van den Bisschop van Canoa, in partibus infidelium, Apostolische Vicaris en Pastoor te Batavia, J. Grooff, de openbare uitoefening van den Roomschen Katholischen Godsdienst sedert eenen geruimen tijd te Samarang en Soerabaja, zonder opgave van voldoende redenen, geschorst is, en Zijn Hoog Eerwaarde niet geneegen is bevolen, gehoor te geven, aan de aanbeveling, hem van Regeringswege, naar aanleiding van de herhaalde aanvragen van de Leden der gemeente aldaar, gedaan, om te zorgen, dat de uitoefening van den Roomschen Katholischen Godsdienst weder plaats vinde.

Verder lettende op art. 1 van het reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch-Indië luidende:

Met hoogste gezag in Nederlandsch-Indië wordt van wege en in naam des Konings uitgeoefend door den Gouverneur-Generaal of degenen, welke hem op den voet van dit Reglement, tijdelijk mogt vervangen.

Een ieder, die zich aldaar bevindt, van wat rang of staat hij zij, moet den Gouverneur-Generaal of vervingenden Gouverneur-Generaal erkennen als des Konings vertegenwoordiger en deszelfs als zoodanig eerbiedigen en gehoorzamen.

Op de tweede alinea van art. 24 van hetzelfde reglement, luidende:

De Gouverneur-Generaal heeft almede de magt, om ingezetenen, wier verblijf in Nederlandsch-Indië door hem gevaarlijk geoordeeld wordt, van daar te verwijderen, daarbij zoveel mogelijk zorg dragende eene behoorlijke tijd, tot het in orde stellen hunner zaken, worde gelaten.

Op art. 82 van datzelfde reglement luidende:

De uitoefening van Godsdienst door de onderscheidene gezindten, geniet in Nederlandsch-Indië de bescherming der bestaande wetten, voor zoo ver die

De Raad van Indië gehoord in vergadering van den 15den januarij 1846.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Eerstelijc: Den Hoog Eerwaarden heer J. Grooff, bisschop van Canoa in partibus infidelium, Apostolischen Vicaris en pastoor te Batavia van stonde af aan in de uitoefening zijner functien te schorsen en hem met zijn assistenten P. D. Escherich, A. Heuvels, B. Kerstens en J. van den Brand buiten Nederlandsch-Indië te verwijderen, wordende hun gelaten een tijd van 14 (veertien) dagen tot het in orde stellen hunner zaken.

Ten tweeden: Het Roomschen Katholischen Kerk en Armbestuur van Batavia, met den Resident aldaar aan het hoofd, in Commissie te stellen, om alle Kerkelijke goederen, gelden en geschriften uit de handen van den Apostolischen Vicaris en pastoor hier plaats in bewaring te ontvangen.

Ten darden: Den Directeur der Producten en cistele Mag. zinnen aantechrijven, om voor den geheel kosteloozen overtocht naar Nederland van de heeren J. Grooff, A. Heuvels, B. Kerstens en J. van den Brand, zijnde de heer Escherich bereids over den zee en landweg vertrokken, met eene der eerste goede schre, gelegenheden het noodige te nemen.

Ten vierden: Aan de Roomschen Katholischen Pastors H. J. Cartenstat, Kaucheur van Zijne Heiligheid Gregorius XVI en A. Grube en den onderpastoor J. A. van Dijk op te dragen om respectievelijk te Batavia, te Samarang en te Soerabaja de herderlijke zinnen der Roomschen Katholischen gemeenten tijdelijk te bevestigen.

Ten vijfden: Den Directeur-Generaal van Financien te bevelen, om aan den Apostolischen Vicaris en Pastoor te Batavia J. Grooff als eene tegemoetkoming in de afdoening zijner zaken, uittekeeren, een som hoogstens gelijkstaande aan het bedrag van zes maanden van zijne bezoldiging.

Ten zesden: De Reg. te bevelen, om de hijschheid met voorschreven register, in de algemeene secretarie, te laten openen, en de hijschheid te laten openen, en de hijschheid te laten openen.

De tijd heeft ons ontsproken om eerst ons gevoel tot bedaren te brengen en dan met kalme eene beoordeeling van dat stuk neder te schrijven. Maar waarom? Men leze het slechts met kalme en het zal een ieder bliken, dat de Gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië den overleden Koning van Pruisen nog verachter zich laat en Mgr. Grooff als een tweeden Clemens-August voor het oog van de gansche wereld is ten toon gesteld.

De heiligste regten der Kerk zijn verkracht. Men heeft niet gevreesd eenen bisschop reken-schap te vragen van de uitoefening van een regt en eener bevoegdheid, welke alleen uit het goddelijk gezag zijner bediening voortvloeit, en waarvan hij dus op aarde geene rekenschap verschuldigd is dan aan den algemeenen Herder. Men heeft besluiten, met kracht van dat onvervreemdbaar gezag genomen, vernietigd en buiten werking gesteld, en om zich maar in eens van allen verderen last te bevrijden, den bisschop en degenen die hem getrouw waren verbannen en degenen die, in weerwil van herhaalde vermaningen, volhardend bleven weigeren, om aan de bevelen, welke hij hem onder de strengste gehoorzaamheid heeft voorgeschreven te voldoen, en hem, die zich niet ontsag, om, hoezer ondergeschikt, ten zijnen opzichte met ter zijdestelling van welkig Apostolisch en erkend gezag, onafhankelijk te handelen, dezulken, zeggen wij, heeft men op den zetel geplaatst, en den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië heeft durven wagen, wat geen Vorst, geen Koning, geen Keizer zich heeft durven aanmatigen, hij heeft in den overmoed zijner trotschheid, of in de verblindheid van zijn haat, zulke besluiten en uitroepen dat hij, Gouverneur-Generaal, aan de boven omschreven heeren opdraagt om de herderlijke belangen der Roomschen Katholischen gemeente tijdelijk waartenenem!

-En de dag, waarop dit ongehoord besluit geteekend werd, was de verjaardag van Nederlandsch-Koningin, en dien dag gaf Zijne Excellentie de Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, ter gelegenheid van dien verjaardag, een lusterrijk the dansen!!! Dit ten minste meldt ons hetzelfde nummer der *Javassche Courant* in het in-officieel gedeelte.

Wat zal nu de regering doen, wat zal Mgr. Grooff doen, of liever wat heeft hij gedaan? Wat zullen de doot den Gouverneur-Generaal benoemde (1) pastors doen?

Indien de regering wij wil handelen, zal zij deze daad van haren Gouverneur-Generaal dadelijk wraken? wil zij zich geene reeks van onaangenaamheden op den hals halen. Onze regering zal toch wel weten, dat hoe toegevend en vredegezind de catholische Kerk is, wanneer het partijen betreft, welke noch hare leer noch hare regten krenken, zij onwrikbaar staat, wanneer het geldt hare leer en hare regten te handhaven. Van dezen aard door haren goddelijken stichter aanvertrouwen sehat, kan noch mag, noch zal zij zich een sola laten ont-nemen. Voor deze zal zij strijden omdat zij van de zegepraal verzekerd is. Dit zal ongetwijfeld onze regering liuzen en erkennen. Zevens zal zij erkennen dat hier schending plaats heeft

van de onomstootbare leer en de onwrikbare regten der Kerk en hiervan overtuigd zal zij, wij hopen en verwachten zulks van hare regtvaardigheid, in het belang van de zo noodige en gewenschte rust en vrede, die schending van haren Gouverneur-Generaal wraken, eer nog de Kerk haar het herstel der schending komt afvragen.

Zal Mgr. Grooff zich aan het tegen hem onwettig uitgesproken vonnis onderwerpen, en vrijwillig, op bevel van den Gouverneur-Generaal, zijnen post verlaten? Welligt zullen gewigtige redenen hem kunnen nopen, om, onder de noodige voorbehoudingen en protesten, Indië te verlaten, waar hem onoverkomelijke hinderpalen tot de uitoefening zijner hooge bediening zullen in den weg gelegd worden om misschien in persoon zijne gekrenkte regten voor den Troon te komen bepleiten. Wij betwijfelen het echter, ofschoon wij er geheel onkundig van zijn. Mogt Zijn Hoogw. echter begripen, dat hij niet befoelt te wijken voor een onbevoegd bevel, zal dan de Gouverneur-Generaal den bisschop met geweld uit Indië doen verdrijven? Men denke dan aan *Clemens August*.

Zullen de door den Gouverneur-Generaal benoemde (?) pastors, na door haren wettige overheid geschorst te zijn, de hun van een onwettig gezag (onwettig uit dit oogpunt) opgedragen bediening aanvaarden en zich alzo blootstellen aan de straffen en censures welke de Kerk tegen zulke handelingen uitvaardigt? Dit zal de tijd moeten leeren.

Een ieder zal met ons het hooge gewigt dzer zaak beseffen; doch ook een ieder zal hopen wij, met ons wenschen, dat de vrede en de rust zullen gehandhaafd en behouden blijven door het wijs en regtvaardig gedrag onzer regering. Als catholijken bidden wij voor rust en vrede in de Kerk, wijl zij daardoor bloeit en schittert; maar zoo wij vaig den vrede en de eensgezindheid wenschen, zijn wij van de andere zijde overtuigd, dat de Kerk, ofschoon geene opofferingen vreeze, om vrede, rust en eensgezindheid te handhaven en te bevorderen, dezelve nooit ten koste harer leer en regten koopt, en, wanneer het er op aankomt deze te handhaven, den strijd niet vrees, om dat zij dan de goddelijke bevelen der zegepraal heeft.

Daarom bidden wij de regering ernstig zich niet door den invloed der hartstogten te laten vervoeren, doet te blijven voor de tablazinnig van dezulken, die verlangen naar eenen strijd met Rome, omdat zij zich in hunne verblindheid, eene hersenschimmige zaak zal durven voorstellen, maar door een onpartijdig, regtvaardig en onpartijdig gedrag, regt laten wedervaren waar regt is en alzo rust en vrede en vrede te handhaven. Bedenke zich wel, alvorens zich tegen de onwrikbare rots te waagen: niemand, heeft zich ooit tegen de rots gewaagd, of hij is verbrijzeld geworden. Zoolang ons het taak deel zal gebleken zijn, steunen wij op hare wijsheid, hare regtvaardigheid en haar begrip van het wezenlijk belang van de Kerk. Het is niet te betwijfelen, of de reis van den heer Escherich naar Moederland staat met deze zaak in verband, ofschoon zij niet uit Indië vertrokken was, toen het besluit genomen werd. Moge deze reis de gewenschte uitkomst hebben.

De geest van liefde en vrede Gods, welke onlangs eenige godvruchtige personen genoopt had verlot te vragen tot het houden eener novene, ten einde van den hemel de uitbreiding van het oatholijc geloof in Engeland af te smeeken, heeft bij de aannadering van dien feestdag van den heiligen Paus Gregorius, nog andere geloovigen genoopt tot dezelfde middelen, hanteerend te nemen om hetzelfde doel te bereiken. Trouwens het was ten gevolge der ingevingen van den ijver en de liefde van den grooten Paus, dat het licht des Evangeliums naar de britsche eilanden werd overgebracht; het zijn de zendelingen die, het eerst, een aantal dier bevolkingen bekeerd en gedoopt hebben. De beoefde personen hebben zich tot Z. H. gewend met het verzoek om verlof van in de kerk, aan den H. Gregorius gewijd, op den berg Coelius, een plegtig *Triduum* te vieren, als voorbereiding tot zijnen feestdag en met het reeds aangewezen doel. De H. Vader heeft hun verzoek met goedheid ingewilligd, en dit *Triduum* is den 8, 9 en 10 maart plegtig gevierd geworden. Z. H. heeft zekere volen afluut verleend aan alle geloovigen, die na gebiecht en gecommuniceerd te hebben, ten minste eenmaal gedurende deze drie dagen, gemelde plegtigheid zullen bijwonen. Moge het voorbeeld dier christenen in alle harten eenen gelijken ijver doen ontwakken voor de uitbreiding van het oatholijc geloof en tot waarborg der eeuwige zaligheid verstreken door het voorbeeld, het woord en het gebed en door alle andere middelen, geschiedende de zaligheid onzer broeders ter meerdere vermeerdering te verzoeken.

De prinses duarriere van Prombino, zuster van den kardinaal Odescalchi, die het roomsch purper afgelegd had om het nederig gewaad der jesuiten te dragen, is in den ochtend van den 8 maart te Rome overleden, in den ouderdom van onstreeks 65 jaren. Na in een ander tijdstip het siestaad geweest te zijn der roomsche maatschappij, door al die schandelijke omstandigheden, welke de wereld huldigt, had de prinses van Prombino sedert lang zich geheel gewijd aan het bijzonder leven aan de armen en aan eene vurige godsvrucht. Het was niet alleen den roomschen adel, aan welke zij was verwant, in den rouw, maar ook de armen, aan welke zij op de edelmoedigste wijze het grootst gedeelte van hare inkomsten had toegezonden.

TURKIJE. Men heeft berichten uit Syrie ontvangen, dat den 8 maart de Turken zeer geruststellender dan vroeger het gewest was. Een groot gedeelte der christen-bewoners, die Beyruth opvulden zijn naar den Berg teruggekeerd, maar er blijven nog velen over, wier woningen geheel en al verwoest zijn. De consuls der onderscheidene natien en de europesche huizen voorzien in de eerste behoeften dier ongelukkigen. De Lazarenen zijn in hun opvoedingsschool van Antioch teruggekeerd, men telt er reeds een veertigtal kinderen. De turkse regering toont zich ijverig in het herstellen der rampen, door of liever bij de ontwapening veroorzaakt; zij heeft reeds eenige schadeloosstellingen verleend, welke men het meest aan den aandrang van Frankrijk te danken heeft. De heer Bourée, consul te Beyruth, heeft bij deze gelegenheid eenen volstandigen ijver aan den dag gelegd, die dikwijls met de beste uitkomsten is bekroond geworden.

Het dagblad van Warschau meldt, dat keizer Nicolaas den prins Gekawitsch gemagtigd heeft, om de boeren te beloven, die de bewerkers van de heging tot opstand te Siedloe aangehouden en banden der russische overheid geleverd hebben. Generoogens heeft de prins gouverneur hun eene beloning in geld gegeven en voor hun leven lang

van de betaling der belasting vrijgesproken, daarenboven zullen hun medailles uitgereikt worden. De ongelukkigen, wier aanhouding het voorwerp dezer belooningen is, hebben, zoo als men weet, hunne stoutmoedigheid met hun leven gebod.

DUITSCHLAND.

Uit Lemberg schrijft men aan de *Mugsb. Zeits.* Het zal u niet verwonderen, indien ik u zeg dat in de geheele kreits van Tarnow geen overheids-persoon, geen regtsbedeeler, geen rentmeester meer overblijft. Van al de edellieden zijn er nog nauwelijks acht in leven; het getal der gedooden bedraagt meer dan acht honderd. De meeste kasteelen zijn door het vuur vernield, al de eigendommen zijn geplunderd en verwoest. In de kreitsen Jasloe en Sanok is de toestand niet veel gunstiger. Het getal der gevangenen is ondenkbaar en neemt nog dagelijks toe. In de kreitsen Bochnia en Rzeszowek heeft men ook talloze arrestatiën gedaan.

De krijgswet is door geheel de provincie uitgevaardigd; van alle zijden rukken troepen aan.

Lemberg is rustig, maar de schrik is ten toppunt gestegen.

Men wacht te Weenen eene commissie om een onderzoek op de plaatsen zelve te doen en de noodige maatregelen te beramen, tot herstelling der rust in de provincie.

Dezelfde brief betoogt dat het eenige doel der laatste zamenzwering was, de herstelling van t koninkrijk Polen.

De duitche dagbladen hebben gemeld dat Mgr. Lentofski bisschop van Krakau naar Weenen gevlugt was. In deze benaming is eene dwaling welke te belangrijker is, daar zij een nieuw bewijs oplevert van de kuperijen, door Rusland aangevoerd om de uitoefening van het bisschoppelijk gezag ook buiten de grenzen des rijks te belemmeren.

De bisschop van Krakau, naar vintropgevoerd van het bisdom. Mgr. Storkofski heeft geen afstand van zijnen zetel gedaan; maar op aandrang van het russisch gouvernement bij den Paus en op den raad van dezen, heeft hij, in het belang der Katholijke kerk in Rusland, vrijwillig het verblijf in zijn bisdom verlaten en het beheer van hetzelfde aan den heer Lentofski opgedragen. In het *Mobler* der Niderbroeders te Trappau in Oostenrijk een schuldloos gevonden hebbende, bestaakt hij van daar zijn bisdom door tusschenkomst van den heer Lentofski.

Men schrijft ons uit Dresden dat de Paus tot bisschop in *partibus* en vicarius apostoliek voor het koninkrijk Saksen benoemd heeft de heer Dittich, gemijerd pfever van het capittel van Bautzen. De benoeming van dezen waardigen prelaat, die in de eerste Kamer des rijks, zich zoo dikwijls onderscheiden heeft door eene moedige verdediging der oatholijke belangen, heeft al de katholijken met vreugd vervuld. Men hoort dat hij nog voor het Paascheest gewijd zal kunnen worden.

De zogenaamde *vrije evangelische gemeente*, onlangs door den predikant Rupp gesticht, is op het punt zich in twee gedeelten te splitsen. Het voorwerp dezer oneensgezindheid is de vorm van het toedienen des doopsels, waaromtrent zij het niet eens zijn kunnen worden. In de laatste algemeene vergadering der sedte heeft de meerderheid besloten tot de afschaffing der benaming van *de H. Drievuldigheid* en dit besluit is slechts een noodzakelijk gevolg der ontkenning van de Godheid des Zaligmakers, in de geloofsbelijdenis der Ruppisten voorkomende. Eene nog meer logische gevolgtrekkung zou zijn de algemeene afschaffing des doopsels, en dit is hetgeen wat de meerderheid der seclarisanten verlangd.

RIJN-PROVINCIE. Uit Munster verneemt dat door de godsdienstminnende zegen van den bisschop der stad, eersdaags een klein seminarie, op eene uitgebreide schaal ingerigt, zal geopend worden. Het zal gesteld worden onder-aanroeping van den H. Ludgerus, apostel van Westfalie en eersten bisschop van Munster. Aan de offers door de geestelijkheid van het bisdom en aan de mildheid der geloovigen is het te danken, dat men de noodige fondsen heeft bijeengebragt tot eene zoo gewichtige stichting. Het staat te verwachten wat het pruisisch gouvernement doen zal om zich het regt en uitoefening van toezigt te verzekeren op het

onderwijs, dat er gegeven zal worden. Men hoort dat het daarin met de meeste omzigtigheid zal te werk gaan; en bedenken dat het te doen heeft met den broeder van den moedigen Aartsbisschop van Keulen, Clemens-August.

ENGLAND.

LONDEN 25 maart. De beraadslagingen over de tweede lezing van de bill der graanwetten is gisteren in het Lagerhuis voortgezet zonder eenig merkwaardig voorval. Zij zijn weder tot donderdag verdaagd.

De heer Christie, lid der universiteit van Oxford, wiens bekeering onlangs, zoo veel gerucht heeft gemaakt, heeft besloten de uitoefening der geneeskundige praktijk vaarwel te zeggen om den priesterlijken stand te omhelzen. De heer Osakeley, voormalig anglikaansch predikant, die insgelijks, eenigen tijd geleden, het oatholijc geloof omhelsd heeft, zal eersdaags de H. Wjding ontvangen. Hij heeft van den H. Stoel daartoe de noodige dispensatiën ontvangen. Het voormalig collegie van Oscott, waarvan de heer Newman het beheer op zich moet nemen, zal voortaan geheten worden het collegie van de H. Maria-in-de-Vallei.

SPANJE.

MADRID 20 Maart. De stad is nog rustig. Het ministerie heeft in de *Gaceta* de nieuwe kieswet uitgevaardigd, zoo als zij onlangs door de Cortes is aangenomen.

De meeste dagbladen der oppositie, die zullen ophouden te verschijnen, hebben een protest uitgevaardigd tegen den ministeriellen maatregel, die hen tot dat uiterste gedwongen heeft.

FRANKRIJK.

PARIJS 20 maart. Uit Algiers schrijft men van den 18 maart dat de hertog van Aumale en zijn schoonbroeder, de hertog van Saksen-Coburg aldaar in den avond van den vorigen dag waren aangekomen. De prinsen hebben een bezoek afgelegd bij den maarschalk Bugeaud, die van zijnen togt tegen Abd-el Kader teruggekeerd met zijne kolonne Algiers weder binnen gerukt was.

Te Dijon hebben van donderdag den 19 tot zondag 22 eenige onlusten plaats gehad, ter gelegenheid van den plokschen opstand. In den avond van laatstgenoemden dag was echter alles weder ernstige voorvallen afgegaan.

NEDERLAND.

De heer D. Dronkers, concessionaris van den Zeeuwisch-Duitschen spoorweg, verzoekt ons tegen te spreken het door eenige dagbladen medegedeelde berigt, dat hij zijne concessie aan eene engelsche societiet voor f 100,000 en voor het behoud eener betrekking van f 5000 jaarliks, zoude hebben overgedragen. A. H. B.

HAGE, 28 Maart. De Raad van State heeft heden eene buitengewone vergadering gehouden, die door Z. K. B. den prins van Oranje en door sommige ministers is bijgewoond.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van vrijdag 27 maart. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de centrale afdeling haar algemeen verslag uitgebragt over het ontwerp van wet, tot voortzetting van den weg van de Hertogenbosch naar Culenborg. — De dag der discussie daarover zal nader worden vastgesteld.

Aan de orde van den dag zijnde beraadslagingen over de voorgestelde wijzigingen in het reglement van orde der Kamer.

De heer Luzac vraagt, of het ook aan de leden veroorloofd zal zijn, veranderingen voor te stellen op artikelen, welke niet door de commissie zijn voorgesteld.

De Voorzitter beantwoordt dit bevestigend. Vervolgens worden art. 1-4 van hoofdstuk L zonder eenige beraadslaging, goedgekeurd.

Over art. 5, heeft de heer Soheers van Haren carspel het woord. Hij verklaart zich tegen de bijvoeging, dat in den geloofsbrief van een nieuw benoemd lid zal zijn uitgedrukt het getal stemmen, op dat lid uitgebragt.

De heer van Panhuis, lid der commissie beantwoordt den redenaar.

De heer Kuiphorst ondersteunt den eersten spreker. In omvraag gebragt, wordt art. 5 goedgekeurd met eene meerderheid van 36 tegen 15 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Nederburgh, de Momey, Kien, Star Busmann, van Akerlaar, de Backer, Bijleveld, van Bleysswyk, den Tex,

Scheers, van Naamen, Hoofd, Kniphorst, van Nagell, en Meese.

Art. 16 goedgekeurd, zonder enige discussie. Het gehele 1ste hoofdstuk in omzetting gebracht zijnde, wordt aangenomen met 46 tegen 5 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Scheers, de Monchy, Kien, Star, Busmann en van Akenlaan.

Het gehele 1de hoofdstuk wordt eerst artikelsgewijze (art. 7-14) en daarna in zijn geheel, zonder enige beraadslaging goedgekeurd.

Hoofdstuk III art. 15 goedgekeurd. Art. 16. Bij het sluiten dezes is het woord aan den heer Luzac.

Zitting van Zaterdag 28 maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, tot regeling der uitgaven voor de kosten der algemeene landsruikerij over 1841-47.

Daarna zijn de beraadslagingen hervat over het reglement van orde.

Art. 75 bepaalt, dat indien bij de mededeeling der overwegingen, welke in de afdelingen hebben plaats gehad, mocht blijken dat in eene of meerdere afdelingen belangrijke punten zijn behandeld, welke in andere niet ter sprake zijn geweest, de commissie den voorzitter der Kamer verzoeken kan, deze afdelingen bijeen te roepen, ten einde die punten nader te overwegen.

De heer de Kempenaar stelt daarop twee amendementen voor. Het eerste heeft ten doel, dat tot de bijeenroeping de tusschenkomst van den voorzitter niet noodig zijn. Bij het tweede amendement wordt voorgesteld, het woord nader weg te laten.

De heer Luzac ondersteunt den vorigen redenaar. De heer Faber van Rijnsdyk, lid der commissie, vereenigt zich met de weglating van het woord nader.

Dit laatste amendement wordt goedgekeurd. Het eerste met 43 tegen 7 stemmen verworpen.

Voor hebben gestemd de heeren Wichers, Aemaet, de Kempenaar, Luzac, van Goltstein, Storm en van Heloma.

De beraadslagingen duren voort.

LATERE BERIGTEN.

Don Carlos zal nog voor Paschen zijn verblijf te Rome vestigen. De Paus heeft hem laten weten dat hij er als bijzonder persoon zou behandeld worden, doch met al de achtung verschuldigd aan den broeder van Ferdinand VII.

Een strijd, welke vrij ernstige gevolgen na zich kan slepen, is onlangs uitgebroken tusschen de Moldauegrienen en de Albanezen, die in dienst van Turkye zijn. In twee ontmoetingen, die reeds hebben plaats gehad, zijn er van beide zijden 8 gestreuvelden en 30 gekwetsten. Deze oneenigheden zijn des te bedenkelijker, daar het van weerszijden de overheden zijn, die de strijdende bevolkingen aanhaken, tusschen welke overigens een hevige eerselghebaat bestaat.

Correspondentien uit Spanje melden dat de stad Lugo, in Gallice, door eenen opstand zich verzet heeft tegen het dictatorschap van den generaal Narvaez. Een regiment zou daaraan deel nemen en den infant don Enrique tot regent des koninkrijks uitgeroepen hebben. Men denkt zelfs dat dit voorbeeld in een aantal plaatsen gevolgd zal worden.

De aartsbischop Ferdinand, gouverneur van Gallicie, die zich, op de eerste tijdingen der moordenarijen, welke in de ontrukken van Turnow gepleegd wierden, zich naar die stad had begeven, is den 18 maart naar Lemberg teruggekeerd, na zich overtuigd te hebben dat de rust niet meer gestoord kon worden.

De aartsbischop Ferdinand heeft den 16 maart op last van den Keizer van Oostenrijk eene proclamatie aan de Galliciers uitgevaardigd, waarbij hun's Keizers dankbaarheid wordt uitgedrukt voor hunne getrouwheid en verknochtheid aan hunnen Vorst en zij vermaand worden, na opgestaan te zijn, ter verdediging der wet en der orde, in de verrijding van de plancken van derzelver vijanden, thans naar hunnen arbeid weder te keeren en steeds te bewijzen, dat zij goede onderdanen zijn.

De Alge. Press. Zeit. zegt dat het getal der catholijke priesters, die in den laatsten opstand betrokken zijn, zeer gering is, in pruisisch Polen, en prijst de bisschoppen dier gewesten, dat zij, zoodra zij kennis van den opstand kregen, hunne waardigheid over eene zoo misdadige poging dedelijk hebben blootgelegd en de hen onderhoorige geestelijkheid hebben aangemaand, omre pligten als onderdanen stiptelijk te vervullen en de gevoeligen hoortoe mogelijke aanspreken.

Hetzelfde blad voegt er bij, dat het opperhoofd der catholijke Kerk zich in dienzelfden zin heeft verklaard. Wij vernemen inderdaad, zegt het, dat Z. H. de Paus, aan den bisschop van Culm eene breve heeft gezonden, waarbij hij zegt met hoeveel smart hij heeft vernomen dat in de onstelijke gewesten der monarchie eene samenzwering was bestaand, en zijn leedwezen uitdrukt dat men misbruik heeft gemaakt van de catholijke godsdienst om de gemoederen te misleiden, en dat eenige geestelijken, de pligten hunner bediening vergetende, zich in dat complot hebben laten medestelen. Z. H. legt tevens het verlangen aan den dag, dat de bisschop van Culm zijne onderhoorigen, tegelijk met het godsdienstig onderwijs, late onderrigten in de pligten van getrouwheid jegens den vorst en gehoorzaamheid aan het door God ingesteld gezag, en dat hij de geestelijkheid van zijn bisdom vermane alles, zoo door woorden als door daden en voorbeelden, in te spannen om de catholijke bevolking tegen de verleidingen der rustverstoorders vrij te waren.

Advertentien.

BEKENDMAKING.

De Notaris SMITS gevestigd te Gemert, zal ten verzoeken van de heeren Commissarissen liquidateurs van den door JACQUES, JEAN VOLKERT, afgestanen boedel aan de Schuldeischer zijner firma VOLKERT EN COMPAGNIE, ten Kastele te Gemert, op Dingsdag den 31 Maart 1846 en volgende dagen, te koop aanbieden:

Eene kist INDIGO, de GARENS, en daarna de GEREEDSCHAPPEN, alles breeder omschreven bij annonce van dit Blad in N°. 24 dezes Jaars.

ZEGT HET VOORT.

De Wed. J. M. OFFERS, onderneemster van publieke verkooping te Hertogenbosch, zal ten overstaan van derzelver Zoon, bevoegd ambtenaar, op Donderdag den 16 April 1846, des namiddags ten twee ure en volgende dagen, ten Sterfhuize van wijlen den heer J. DE JONG, in de Hinthamerstraat, publiek

Verkoopen:

Een Zindelijken Inboedel,

bestaande in een CANAPÉ, CONSOLES, een TAFEL met inlegbladen, STOELN met paardenharen en andere zittingen, KASTEN, LEDIKANTEN met en zonder behangels, een MANGEL en COLOMKAACHEL, SPIEGELS, PLATEN achter Glas, KOPER, VERLAKT, GLAS en AARDEWERK, en hetgeen meer zal worden geveld.

Daags te voren van des voormiddags 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure, voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

De Wed. J. M. OFFERS, onderneemster van publieke verkooping te Hertogenbosch, zal ten overstaan van derzelver Zoon, bevoegd ambtenaar, op Dingsdag den 28 April 1846, des namiddags ten twee ure en volgende dagen, ten Woonhuize van Mevrouw de Wed. VAN BEEKOM, in de Verwerstraat, publiek

Verkoopen:

EENIGE NETTE

MELBELEN EN VERDER HUISRAAD.

als een KABINET, eene TAFEL met inlegbladen, STOELN met trippen en andere zittingen, een BOEKENKAST, PENDULES, fraaij blaauw PORCELLIJN, KOPER, VERLAKT, GLAS en AARDEWERK, BEUDENGOED, PAARDENTDIG, een LEK of FILTREER, STEEN, een extra fraaie Engelsche dag en nacht IELOSKOOP, en hetgeen verder zal worden geveld.

Daags te voren van des voormiddags 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 ure, voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

UIT DE HAND TE ROOP

aan het venduchpis van de Wed. J. M. OFFERS in de Hinthamerstraat te 's Bosch diverse soorten van STOELN met Paardenharen en matten zittingen; eene solide Mahonyhouten LINNENKAST, CANAPÉ, TAFEL en bruine geboude MANGEL enz.

A VERHAGEN, Notaris te St. Michiels

Gestel, zal, op Maandag den 6 April

1846, ten verzoeken van den Hoog Wel

Geboren Heer H. F. Baron DE SE

NARCLENS DE GRANCY, te St. Michiels

Gestel, publiek verkoopen:

7 Stuks EIKEN BOOMEN, bij het Land de

Stempels.

40 Stuks DITO, in de Heistraat.

20 Koopen DITO ZWARE, nabij het Kasteel op

Haanwijk.

20 Koopen liggende EIKEN BOOMEN of PIJLEN

aldaar; allen geschikt tot MOLEN-, KUIP-

en TIMMERHOUT.

Eenige Koopen BUTTENGEWONE DIKKE en

LANGE MAST BOOMEN.

En 10 Koopen ACKASIA BOOMEN aldaar.

Te beginnen in de Heistraat, 's morgens ten

9 ure.

Uit de Hand

TE HUUR OF TE KOOP

Een sedert vier jaren gehou

nieuw gebouwd en wel ingeric

HEERENHUIZING, MET KOETSHUIS EN TUIN

staande en gelegen te St. Michiels-Gestel, in de Kom van het Dorp. Aan te vaarden Pinksteren 1846.

Adress aan den Notaris A. VERHAGEN, ambtenaar te Gemert.

Door overlijden is de DIENING van VELD WACHTER,

in de Gemeente Vierden opgevallen. Sollicitanten voor de vacante bediening van goed zedelijk gedrag en vereischte geschiktheid, gelieven zich voor den 20 April a. k. bij den Burgemeester dier Gemeente aan te melden. Gegageerde liefst ongehuwde Militaire zonder Kinderen, zullen het meest in aanmerking komen.

FRAAIJE INBOEDEL.

De Notaris DE JONG, te St. Oedenrode zal aldaar in de Eerde, ten Sterfhuize, van den Eerwaarden Heer DE ROOY, op Donderdag den 2 en Vrijdag 3 April 1846, des morgens ten 10 ure Publiek Verkoopen.

OP DEN EERSTEN DAG.

Een CARIKKE PAARD, een KARRETJE twee CHAISEN eene AARDEAR, TUIGEN, BOUW en TUNGEREUSCHAPPEN, STOELN, TAFELS, LADETAFELS, BANKEN, RINGELS, eene HUISKLOK, eene MANGEL, en PERS, KOPER-, TIN-, IJZER- en BLIKWERK, THEESERVESEN GLAS en AARDEWERK en TAFEL PORSELEIN.

OP DEN TWEEDEEN DAG.

Vier extra schoone FEDEREN BEDDEN met twee beboeren, SECRETAIRES, KABINETTEN, en een SPIEGELKASTJE, een achtzangschone staande KLOK, twee PENDULES, ronde en andere UITTREKTAFELS, bruine STOELN, KASTEN en LEDIKANTEN, tafelen en ander ZILVER, een GOUDEN en een ZILVEREN HORLOGIE, BLOEMVAZEN, PLATEN, veel extra fraaij PELLE, DAMAST en LINNEN en hetgeen meerder ten berde zal komen.

Zullende deze Goederen daags te voren voor een ieder te zien zijn.

Ter Drukkerij van D. A. DE ROOY te 's Bosch.